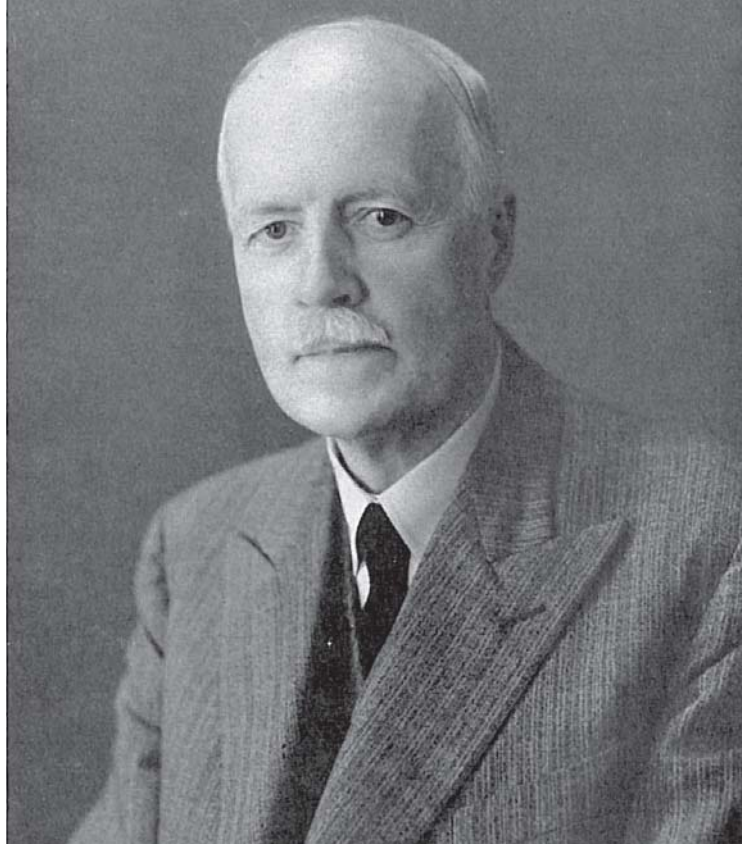

Om de opbrengst van een partij tulpen op peil te houden, gebruikte men de 'toppers' om door te telen: bollen boven ziftmaat 12-13. Toppers is een bekend bollenbegrip geworden met ook een menselijke variant. De bloembollengeschiedenis kent diverse grootheden die met hun prestaties de huidige generaties een dienst hebben bewezen. Deze 'Toppers' zijn geraapt uit erelieden van de (K)AVB en de laureaten van het Damesfonds. In deze aflevering Anton Hendrik Blaauw (1882-1942).

Professor A.H. Blaauw

Blaauw keerde bol binnenste buiten

Tekst: Arie Dwarswaard
Fotografie: KAVB-archief

Een hamerstuk was het, niet meer dan dat. In de algemene ledenvergadering van 19 december 1932 besloten de leden van de toenmalige Algemeene Vereniging voor Bloembollencultuur (AVB) om niet alleen mr. Merens (zie vorige aflevering) maar ook professor Anton Hendrik Blaauw te benoemen tot erelid. De saneringsmaatregelen hielden bij de leden de gemoederen veel meer bezig dan dit agendapunt. Blaauw was wel blij met de benoeming. Twee dagen later stuurt hij een bedankbrief die staat afgedrukt in het Weekblad voor Bloembollencultuur van 30 december 1932. Daarin dankt Blaauw voor deze onderscheiding. Bovendien vindt Blaauw het goed dat in deze benoeming ook zijn medewerkers de eer krijgen die ze verdienen. Het tekent in een paar zinnen de bescheidenheid die deze Wageningse hoogleraar plantenfysiologie altijd heeft gehad. Hoewel er in het weekblad geen reden voor de benoeming tot erelid is terug te vinden, zal dat zeker zijn vanwege al het fysiologisch onderzoek dat Blaauw aan bloembollen toen al had uitgevoerd.

GEEN LES

Anton Hendrik Blaauw werd in een theologisch milieu geboren, maar koos tijdens zijn studie aan de universiteit van Utrecht voor plantkunde. De botanie sprak hem meer aan dan de godgeleerdheid. In 1918 werd hij op

36-jarige leeftijd benoemd tot hoogleraar in 'bijzondere onderwerpen uit de plantenfysiologie' aan de toenmalige Landbouwhoogeschool te Wageningen, nu Wageningen Universiteit. Hij koos voor de periodiciteit van tuinbouwgewassen, gericht op het vaststellen van de factoren die hun economische waarde konden verhogen. Hij aanvaardde die benoeming, maar had wel zo zijn wensen: een eigen onderzoekslaboratorium. De eisen waaraan dat gebouw moest voldoen had hij keurig op papier gezet. Blaauw kreeg zijn zin. Architect C.J. Blaauw maakte een ontwerp dat nu nog steeds bekend staat als het Schip van Blaauw.

ZUIDELIJK HALFROND

Genoeg gewassen om mee aan de slag te gaan. Hij ruimde daarbij veel plaats in voor bloembollen. Van de 68 publicaties over fysiologie waren er 53 aan bloembollen gewijd. Tulp, hyacint, narcis, maar ook *Hippeastrum* en *Convallaria*, ze kwamen allemaal onder de beste microscopen te liggen. Blaauw en medewerkers als Ida Luyten en Annie M. Hartsema beschreven heel nauwkeurig hoe zich in de bol een nieuwe plant ontwikkelde. Die beschrijvingen gingen vergezeld van zeer gedetailleerde tekeningen en foto's. Alle stadia kregen hun aanduiding. Nog steeds spreken we over Stadium G bij tulp en A2+ bij hyacint. Blaauw legde hier de basis voor. Het resultaat van al dat werk was dat de bloembollensector veel beter kon inspelen op de groeiende broeierij. De preparatie werd door het werk van Blaauw en zijn

assistenten veel beter uitvoerbaar. Ook keek Blaauw naar de mogelijkheden van langdurige bewaring. Dat kon nuttig zijn voor de export van bloembollen naar het zuidelijk halfrond, bijvoorbeeld Zuid-Afrika of Zuid-Amerika. Toen al kwam naar voren dat tulpen en hyacinten langdurig bij 1,5 of 5 graden te bewaren waren.

SCHUREN

Het wetenschappelijk werk van Blaauw werd via ir. K. Volkersz volop verspreid onder de bloembollenbedrijven. Bovendien konden de onderzoekers in Lisse met deze kennis weer verder en zo bleef het werk van Blaauw niet beperkt tot Wageningen en omgeving.

Naast de fysiologie keek hij tijdens zijn werkzame leven ook nog naar een heel ander facet van de bollenteelt: de invloed van de grondwaterstand op de groei van bloembollen. Ook hield hij zich bezig met de mogelijkheden van röntgenbestraling van tulpen.

Zijn zwakke gezondheid speelde hem zijn hele leven parten. De benoeming in Wageningen bezorgde hem een functie waarin hij zich in alle rust kon wijden aan de wetenschap. In 1942 overleed hij in de leeftijd van zestig jaar. Volkersz noemde hem toen de grondlegger van de moderne bloembollencultuur, met name vanwege de revolutie die hij teweegbracht in de bouw van bollenschuren door het aanbrengen van verwarming, koeling en ventilatie. In de iris 'Professor Blaauw' leeft hij ook nu nog voort.